

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **J. K.**, bývajúceho v Č.Č., zastúpeného JUDr. N. K., advokátom so sídlom v Ž., proti odporcom **1/ M. S.** a **2/ Ing. M. S.**, bývajúcim v Ž., zastúpeným JUDr. M. K., advokátom so sídlom v Ž., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17 C 187/1999, o dovolaní odporcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. septembra 2010 sp. zn. 10 Co 145/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 9. septembra 2009 č.k. 17 C 187/1999-871 zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Č., ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. X. (dom súpisné č. X. na parcele č. X. spolu s oplotením a vonkajšími úpravami, humnom a maštal'ou na parcele č. X.), na liste vlastníctva č. X. (parcely č. X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m²), na liste vlastníctva č. X. (parcely X. – zastavané plochy a nádvoria vo výmere X. m², parcela č. X. – záhrady vo výmere X. m², parcela č. X. – ostatné plochy o výmere X. m²) a navrhovateľa určil za výlučného vlastníka s tým, že mu uložil povinnosť zaplatiť do 30 dní odporkyňi 1/ sumu 19 070,88 € a odporcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 4 583,33 €. Rozhodol tiež o trovách konania účastníkov a štátu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že účastníci konania sú podieloví spoluvlastníci týchto nehnuteľností. Keďže medzi nimi nedošlo k dohode o zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva a ich reálna deľba podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy, rozhodol o zrušení podielového spoluvlastníctva a vyporiadaní tak, že nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľa, ktorému

uložil povinnosť vyplatiť odporcom 1/ a 2/ náhradu za ich spoluvlastnícke podiely. Pri určení hodnoty nehnuteľností vychádzal zo znaleckého posudku a vzal na zreteľ najmä účelné využitie nehnuteľností. Zohľadnil, že v dome je jediná bytová jednotka, ktorá je primeraná bytovej potrebe navrhovateľa. Navrhovateľ v dome nepretržite býva a je na bývanie v ňom odkázaný vzhľadom na svoj vek a tiež zdravotný stav. Pri posudzovaní účelného využitia veci vychádzal zo zistenia, že odporcovia žijú a pracujú v Žiline a sporné nehnuteľnosti užívajú len príležitostne. Rozhodnutie o trovách účastníkov konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie odporcov Krajský súd v Žiline rozsudkom z 9. septembra 2010 sp. zn. 10 Co 145/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a vo výroku o trovách konania štátu potvrdil; vo výroku o trovách konania účastníkov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil. Účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody a reagoval aj na odvolacie dôvody odporcov. K ich námietke, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav (nevykonal dokazovanie výsluchom syna odporcov) odvolací súd uviedol, že jeho svedecká výpoveď by nemala vplyv na výsledok rozhodnutia súdu. Odvolací súd pri rozhodovaní prihliadol aj na to, že odporcovia boli od začiatku konania proti zrušeniu podielového spoluvlastníctva a až neskôr žiadali prikázať sporné nehnuteľnosti do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Navrhovateľ ale od začiatku žiadal zrušiť podielové spoluvlastníctvo a nehnuteľnosti prikázať do jeho výlučného vlastníctva. Za neopodstatnenú považoval odvolací súd tak námietku odporcov o finančnej nespôsobilosti navrhovateľa zaplatiť im náhradu za ich spoluvlastnícke podiely, ako aj námietku týkajúcu sa matematickej nesprávnosti určenia výšky podielov na parcele č. X.. Pokiaľ odporcovia tvrdili, že súd prvého stupňa opomenul rozhodnúť vo vzťahu ku garáži, odvolací súd poukázal na to, že garáž nie je v katastri nehnuteľností evidovaná a (spolu)vlastnícke vzťahy účastníkov k nej sú sporné; správne preto postupoval súd prvého stupňa, pokiaľ garáž nezahrnul do predmetu zrušenia a vypořádania podielového spoluvlastníctva účastníkov konania. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil odvolací súd podľa na § 142 ods. 1 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie odporcovia s odôvodnením, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. e/ O.s.p. (lebo rozhodnutie, ktoré bolo napokon vydané, nebolo navrhované) a inej vade (podstatou ktorej je predovšetkým neúplné zistenie skutkového stavu) majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241

ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietali, že prvostupňový súd nepostupoval správne, pokiaľ nezrušil a nevyporiadal aj (údajne sporné) spoluvlastníctvo garáže postavenej na parcele č. X.; v súvislosti s tým pripomenuli, že garáž bola predmetom zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva v skorších rozhodnutiach súdov v tejto veci. Prikázaním pozemku pod garážou do výlučného vlastníctva navrhovateľa a ponechaním právnych vzťahov ku garáži v nezmenenom stave bola vytvorená možnosť vzniku ďalších sporov účastníkov konania, lebo prístup na predmetnú parcelu a garáž je možný len cez parcely č. X. a X., ktoré súd prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľa. Dovolatelia ďalej namietali, že súd prvého stupňa nezistil dostatočne skutkový stav (najmä nezisťoval finančné možnosti navrhovateľa pri vyplatení náhrad za spoluvlastnícke podiely). Nesprávne sú aj závery súdu v otázke užívania predmetu sporu (odporcovia ho od začiatku konania – i keď nie sústavne – užívajú a v dome majú vyčlenené samostatné priestory). Poukázali tiež na ich, nie zanedbateľnú, citovú väzbu na dotknuté nehnuteľnosti (ide o rodičovský dom odporkyne I/). Navrhovateľ v konaní tvrdil, že má v úmysle uzavrieť manželstvo, a je preto vo väčšej miere odkázaný na bývanie v spornom dome, ani v priebehu viac rokov trvajúceho konania ale nepreukázal uzatvorenie manželstva. Na druhej strane sa odporcom zmenila situácia – dosiahli dôchodkový vek, ich deti sa stali dospelými, syn nemá zabezpečené iné bývanie ako u rodičov. Dovolatelia vytýkali súdom, že pri rozhodovaní neakcentovali veľkosť spoluvlastníckych podielov a to, že v dome majú samostatne vyčlenené priestory. Rozhodnutia súdov, ktoré v danej veci nezohľadňujú všetky uvedené rozhodujúce okolnosti a nepodávajú do dôsledkov vysvetlenie všetkých dôvodov, sú zmätočné a nepreskúmateľné. Odporcovia dovolaním napadli aj zmeňujúci výrok o trovách prvostupňového konania; odvolaciemu súdu vytkli, že neaplikoval § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Z týchto dôvodov žiadali, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie odporcov nie je prípustné podľa § 237 písm. e/ O.s.p. ani podľa § 238 O.s.p. Súd prvého stupňa vykonal potrebné dokazovanie na všetky skutkové otázky a správne aplikoval aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, správne tiež zistil a identifikoval všetky veci patriace do podielového spoluvlastníctva, zistil aj spôsobilosť navrhovateľa na vyplatenie náhrad za vyporiadanie spoluvlastníckych podielov, v súlade so zákonom vyhodnotil dôvodnosť zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Navrhol preto dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ ~~240X.~~ ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaním odporcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolaním je napadnutý potvrdzujúci rozsudok, ktorý ale nevykazuje znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania odporcov preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolanie odporcov by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci

sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd bez zreteľa na to, čo bolo uplatnené v dovolaní, skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k týmto vadám. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až d/, f/, g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Z týchto ustanovení preto prípustnosť podaného dovolania nemožno vyvodit'.

Dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade konania dovolateľmi výslovne namietanej, teda k procesnej nesprávnosti vykazujúcej znaky uvedené v § 237 písm. e/ O.s.p.

V zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný. Konanie vo všeobecnosti začína na návrh (§ 79 a 80 O.s.p.) alebo aj bez návrhu (§ 81 O.s.p.). Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá iba na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania vyplývajúca z § 79 ods. 1 O.s.p. – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nie je uvedená v § 81 ods. 1 O.s.p. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom konaní (odlišnom od konaní uvádzaných v § 81 ods. 1 O.s.p.) nejde o prípad, že by súd vec prejednal a meritórne rozhodol, hoci nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania. Pokiaľ odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa nerozhodol o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva garáže z dôvodu, že jej spoluvlastníctvo bolo sporné, nemá postup súdov za následok procesnú vadu v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť podaného dovolania nemožno vyvodit' z § 237 písm. e/ O.s.p.

Podľa názoru dovolateľov došlo v konaní k tzv. inej (v § 237 O.s.p. neuvedenej) procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesnú vadu tejto

povahy treba v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. považovať za relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama takáto vada ale procesnú prípustnosť dovolania nezakladá. I keby teda prípadne v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade (procesným vadám) subsumovateľnej pod uvedené ustanovenie, nezakladalo by to prípustnosť dovolania odporcov. Pre prípad, že dovolatelia namietajú neúplnosť skutkových zistení súdov (prehliadnutie, nezohľadnenie alebo nedostatočné zohľadnenie určitých skutočností, ktoré zo svojho pohľadu považujú za rozhodujúce), môže ísť o námietku, že v konaní došlo k takejto „inej procesnej vade“. Aj v súvislosti s tým treba ale zopakovať, že s výskytom tejto procesnej vady, i keby k nej došlo (dovolací súd vec z tohto aspektu neskúmal), Občiansky súdny poriadok nespája prípustnosť dovolania.

Pokiaľ dovolatelia namietajú, že súdy nesprávne aplikovali § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, alebo že na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym právnym záverom, namietajú nesprávne posúdenie vecí, na ktorom spočívajú rozhodnutia súdov nižších stupňov (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. I keď je nesprávne právne posúdenie vecí relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Dovolatelia tiež vytýkali súdu prvého stupňa, že odôvodnenie jeho rozhodnutia je zmätočné a nepreskúmateľné. V tomto smere namietajú existenciu tzv. inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vecí (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), lebo nepreskúmateľnosť je považovaná za vadu tejto povahy (R 111/1998). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho tzv. inú vadu konania vyplýva aj z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

(viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 135/2010, 2 Cdo 137/2010, 3 Cdo 96/2011, 4 M Cdo 5/2009, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 55/2011). Takáto tzv. iná vada konania je síce relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá. Uvedený dovolací dôvod možno úspešne uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo).

Z obsahu dovolania vyplýva, že odporcovia napadli dovolaním aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Dovolanie v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je ale podľa § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné. Keďže ani vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania odporcov proti tomuto výroku vyvodiť ani z § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že procesná prípustnosť dovolania odporcov nevyplýva z ustanovení § 238 a § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky ich mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku.

V dovolacom konaní vzniklo procesne úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. januára 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková